

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет економічний

Кафедра обліку і оподаткування

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ**

Рівень вищої освіти – доктор філософії PhD

Освітня програма Облік і оподаткування

Спеціальність D1 Облік і оподаткування

Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Обліково-аналітичне забезпечення управління бізнесом
Викладач (-і)	Баланюк І.Ф., д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування
Контактний телефон викладача	+38(050)3733282
E-mail викладача	ivan.balaniuk@cnu.edu.ua
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год
Формат дисципліни	Очний (денний, вечірній), заочний
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/3639
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій: https://koia.pnu.edu.ua/hrafik-provedennia-konsultatsij/

2. Анотація курсу

Найважливішою умовою сталого розвитку мікроекономічних систем в сучасній економіці стає перехід на новий рівень організації потокових процесів і проведення послідовних заходів щодо підвищення ефективності управління ними на обліковій основі. Це передбачає необхідність засвоєння методології обліково-аналітичного забезпечення управління бізнесом в мікроекономічних системах, спрямованої на створення інформаційної бази для прийняття управлінських рішень.

Навчальна дисципліна «Обліково-аналітичне забезпечення управління бізнесом» належить до нормативних дисциплін, спрямована на формування фахових компетенцій у сфері обліково-аналітичного забезпечення управлінських рішень та оцінювання управління бізнесом шляхом освоєння основних принципів обґрунтування різних видів управлінських рішень; опанування практичними економіко-математичними методами щодо розробки та прийняття управлінських рішень в умовах визначеності, невизначеності та ризику за різними напрямками функціонування бізнесу.

3. Мета та цілі курсу

Мета вивчення дисципліни – формування теоретичних знань і практичних навичок обліково-аналітичного забезпечення управлінських рішень у різних сферах діяльності підприємства.

Основними цілями навчальної дисципліни є теоретична підготовка аспірантів з питань: концептуальних засад обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень у сфері обліку і оподаткування; сутності впливу на прийняття управлінських рішень; набуття практичних навичок кількісного оцінювання при прийнятті управлінських рішень та управління бізнесом.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність. ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування із застосуванням методології наукової та педагогічної діяльності, зокрема здійснюючи наукове дослідження, що характеризується науковою новизною, теоретичним та/або практичним значенням.

Загальні компетентності:

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК04 Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері обліку та оподаткування на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Фахові компетентності:

СК01. Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в обліку, аналізі, аудиті та оподаткуванні та дотичних до них міждисциплінарних напрямках.

СК02. Здатність виявляти, формулювати та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СКО3. Здатність вирішувати комплексні завдання функціонування системи обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування для критичного оцінювання результатів досліджень з урахуванням соціальних, етичних, правових та економічних проблем.

СК04. Здатність проводити емпіричні дослідження для встановлення тенденцій розвитку об'єктів дослідження у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

СК05. Здатність здійснювати апробацію результатів наукових досліджень, висновків і практичних рекомендацій з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та сприяти їх впровадженню у науковій та практичній сферах,

СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти у сфері обліку, аналізу, аудиту, та оподаткування, проявляючи лідерські якості під час їх реалізації.

СК08. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики обліку, аналізу, аудиту, та оподаткування, аналізувати, оцінювати та прогнозувати відповідні процеси.

Програмні результати навчання:

РН01. Мати концептуальні та методологічні знання з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування і суміжних галузей, а також навички необхідні для проведення наукових і прикладних досліджень, здійснення інновацій на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку.

РН06. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування і суміжних галузей використовуючи сучасні наукові інструменти та дотримуючись норм професійної і академічної етики, критично аналізувати результати досліджень у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН07. Застосовувати сучасні способи пошуку, оброблення й аналізу інформації, зокрема, статистичні і економіко-математичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних, інформаційні системи у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту і оподаткування.

РН10. Глибоко розуміти загальні принципи та методи обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері обліку і оподаткування та у викладацькій діяльності.

РН11. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні проблеми обліку та оподаткування з урахуванням соціальних, економічних та правових аспектів.

5. Організація навчання

Обсяг курсу – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин: очний (денний, вечірній), заочний
лекції	24
практичні	22
самостійна робота	46

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни
I	D1 Облік і оподаткування	перший	обов'язкова

Тематика навчальної дисципліни

	Кількість годин
--	-----------------

Тема, план	лекція	практичне заняття	самостійна робота
<p>Тема 1. Економічна діагностика та інформаційний простір управління бізнесом</p> <p>1.1 Сутність, мета, завдання економічної діагностики в системі управління бізнесом</p> <p>1.2 Методи та інструменти економічної діагностики</p> <p>1.3 Сутність та понятійно-категоріальний апарат інформаційного забезпечення системи управління</p> <p>1.4 Система управління та механізм руху інформаційних потоків у бізнесі</p> <p>1.5 Класифікація інформації, суб'єкти забезпечення та фактори впливу на прийняття управлінських рішень</p>	2	2	6
<p>Тема 2. Облікова політика та бізнес-моделювання: організаційні засади</p> <p>2.1 Фактори впливу на формування облікової політики та архітектури системи управління бізнесом.</p> <p>2.2 Моделювання інформаційних потоків та організаційних структур залежно від масштабу бізнесу.</p> <p>2.3 Організаційно-кадрове забезпечення облікового процесу та визначення його оптимальних параметрів.</p> <p>2.4 Оптимізація обсягів інформації та принцип економічної доцільності в управлінні.</p> <p>2.5 Психологічні аспекти прийняття рішень та вплив «обмеженої раціональності» на бізнес-моделювання</p>	4	2	6
<p>Тема 3. Обліково-аналітичне забезпечення управління довгостроковими інвестиціями та інтелектуальним капіталом</p> <p>3.1 Основні засоби бізнесу як об'єкт управління</p> <p>3.2 Обліково-аналітичного забезпечення управління основними засобами бізнесу</p> <p>3.3 Теоретичні положення обліку і аналізу операцій з нематеріальними активами</p> <p>3.4 Методика діагностики стану нематеріальних активів бізнесу</p>	2	2	4
<p>Тема 4. Управління операційним циклом та матеріальними потоками бізнесу</p> <p>4.1 Значення і завдання обліково-аналітичного забезпечення управління матеріально-виробничими запасами бізнесу</p> <p>4.2 Технології управління матеріальними запасами для розвитку бізнесу</p> <p>4.3 Аналітичний інструментарій управління запасами бізнесу</p>	2	2	4

<p>Тема 5. Діагностика грошових потоків та управління розрахунками</p> <p>5.1. Роль обліково-аналітичної інформації про рух грошових коштів в управлінні бізнесом</p> <p>5.2. Методика діагностики грошових потоків для прогнозування та розвитку бізнесу</p> <p>5.3. Дебіторська заборгованість в системі обліково-аналітичного забезпечення діагностики та прогнозування розвитку бізнесу</p> <p>5.4. Інструменти обліково-аналітичного забезпечення діагностики дебіторської заборгованості бізнесу</p> <p>5.5. Дебіторська заборгованість в системі обліково-аналітичного забезпечення діагностики та прогнозування розвитку бізнесу</p> <p>5.6. Основні аспекти обліково-аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю бізнесу</p> <p>5.7. Аналіз кредиторської заборгованості і заходи спрямовані на її зниження</p>	4	2	6
<p>Тема 6. Обліково-аналітичне забезпечення управління капіталом та фінансовою стійкістю</p> <p>6.1 Значення і завдання обліково-аналітичного забезпечення управління власним капіталом бізнесу</p> <p>6.2 Аналітичний інструментарій управління власним капіталом бізнесу</p>	2	2	4
<p>Тема 7. Управління витратами та маржинальністю бізнесу</p> <p>7.1 Витрати в обліково-аналітичному контурі бізнесу</p> <p>7.2 Аналітичний інструментарій діагностики витрат для прогнозування розвитку бізнесу</p>	2	2	4
<p>Тема 8. Діагностика прибутковості та ключові показники ефективності бізнесу</p> <p>8.1 Доходи в обліково-аналітичному забезпеченні бізнесу</p> <p>8.2 Аналітичний інструментарій діагностики доходів для прогнозування розвитку бізнесу</p> <p>8.3 Прибуток як об'єкт обліково-аналітичного забезпечення</p> <p>8.4 Інструментарій обліково-аналітичного забезпечення діагностики прибутку для прогнозування розвитку бізнесу</p>	2	2	4
<p>Тема 9. Корпоративна звітність як інструмент комунікації зі стейкхолдерами</p> <p>9.1 Вимоги до фінансової звітності: склад, функції, принципи, якісні характеристики</p> <p>9.2 Напрями покращення інформаційної спрямованості фінансової звітності бізнесу</p> <p>9.3 Управлінська звітність як джерело інформаційного забезпечення управління бізнесу</p> <p>9.4. Звітність як інструмент досягнення Цілей сталого розвитку</p>	2	2	4
<p>Тема 10. Стратегічний аналіз, прогнозування та антикризове управління бізнесом</p> <p>10.1 Економічна діагностика та SWOT-аналіз як інструменти стратегічного управління в умовах невизначеності</p> <p>10.2 Методологічний базис та інструментарій кількісної та</p>	2	2	4

якісної оцінки ризиків діяльності 10.3 Прогнозування ймовірності банкрутства та інформаційне забезпечення превентивного антикризового управління			
Разом	24	20	46

6. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Система оцінювання 100 бальна: 50 балів протягом семестру, 50 балів за екзамен.</p> <p>100 бальна: 50 протягом семестру, 50 за іспит.</p> <p>Зараховано – «відмінно» (90-100 балів (A – за шкалою ECTS))– аспірант демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>Зараховано – «добре» 70-89 балів (за шкалою ECTS: 80-89 – B; 70-79 – C) – аспірант демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;</p> <p>Зараховано – «задовільно» 50-69 балів (за шкалою ECTS: 60-69 – D; 50-59 – E) – аспірант володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>Незадовільно – менше 50 балів (за шкалою ECTS: 26-49 – FX; 1-25 – F) – аспірант не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>
	<p>Накопичення балів аспірантом під час вивчення дисципліни проводиться у такому співвідношенні:</p> <ul style="list-style-type: none"> – практичні, поточне оцінювання (20 балів); – самостійна робота (тестування) (10 балів); – індивідуальне завдання (стаття або тези) (20 балів); – обсяг балів за екзамен (50 балів). <p>За кожен вид робіт аспірант отримує оцінку в 100 бальній шкалі.</p> <p>Поточний контроль проводиться на практичних заняттях, аспірант отримує оцінки шляхом виконання завдань, отриманих в процесі навчання.</p>
	<p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі аспіранти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Аспіранти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Якщо аспірант пропустив заняття (лекційні чи практичні) без поважної причини та без відома викладача – він зобов’язується відпрацювати їх.</p>
Виконання письмових робіт	<p>При виконанні письмових робіт до індивідуального завдання, аспірант має детально розписувати його результати. Індивідуальні завдання включають підготовку наукових тез, або статті.</p> <p>Аспірант повинен самостійно виконувати навчальні завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання.</p>

Практичні заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у аспірантів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття пов'язані з теоретичним та індивідуальним завданням з дисципліни та також передбачає попередній контроль знань аспірантів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Самостійна робота	Обсяг годин самостійної роботи аспіранта, що відводиться на вивчення дисципліни «Обліково-аналітичне забезпечення управління бізнесом» складає 44 год. очної (денної, вечірньої), заочної форми навчання. Аспірантам пропонується виконання завдань, що розміщені у Системі дистанційного навчання Карпатського національного університету імені В. Стефаника. Аспірантам пропонується виконання завдань, що розміщені у Системі дистанційного навчання Карпатського національного університету імені В. Стефаника (https://d-learn.pro/developer/course/view/3642). Згідно графіку навчального процесу в період контролю за самостійною роботою аспірант проходить тестування на платформі дистанційного навчання.
Методи навчання	Наочні методи навчання – ґрунтуються на візуальному сприйнятті інформації для полегшення вивчення навчального матеріалу (використання ілюстрацій, графіків, схем, мультимедійних матеріалів, презентації). Інтерактивні методи навчання – ґрунтуються на принципі зворотного зв'язку, коли аспірант отримує відповіді, зауваження та поради щодо певної проблематики від викладача чи одногрупників; коли здобувачі освіти взаємодіють між собою, а викладач виступає координатором та наставником, а також стежить за дотриманням навчальних та етичних норм (відповіді на запитання та опитування думок аспірантів тощо). Практичні методи навчання – передбачають виконання завдань, які спрямовані на розвиток навичок і практичного застосування знань. Інноваційні методи навчання – поєднують інтерактивні та комп'ютерні технології. Методи дистанційного навчання – ґрунтуються на використанні інформаційних технологій, в т.ч. університетської системи навчання (https://d-learn.cnu.edu.ua), платформ для організації відеоконференцій: Zoom Video Communications.
Умови допуску до підсумкового контролю	Семестровий контроль у формі екзамену передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань, самостійної роботи, індивідуального завдання.
Підсумковий контроль	Форма контролю: екзамен. Приклад структури білету наведено в системі дистанційного навчання: https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/3639
<p style="text-align: center;">7. Політика курсу</p> <p>Аспірант повинен самостійно виконувати навчальні завдання, поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).</p> <p>Аспірант опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання у визначений для контролю самостійної роботи період згідно графіку навчального процесу.</p> <p>Академічну заборгованість аспірант здає відповідно до графіку ліквідації академічної заборгованості за встановленими в університеті правилами.</p> <p>Очікується, що аспіранти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення</p>	

плагіату у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>. Списування під час контрольних робіт та екзамену заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише для виконання он-лайн тестування. Для обчислень можна використовувати калькулятор.

Вживати їжу та напої під час занять в аудиторії забороняється (крім води або за медичними показаннями).

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі аспіранти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Аспіранти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному форматі відповідно до встановлених університетом правил.

При використанні технологій штучного інтелекту аспіранти повинні дотримуватись «Рекомендацій щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти» (URL: <https://surl.li/zntjkk>)

8. Рекомендована література та інші джерела

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

2. Податковий кодекс України : прийнятий Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-VI : [Електронний ресурс]. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

3. Баланюк І.Ф., Черневий Ю.І., Іваночко Б.Р., Безрукий Т.М., Юхневич А.М. Методологічні засади наукових досліджень обліково-аналітичного забезпечення та економічного контролю в управлінні бізнесом. Актуальні питання економічних наук. 2025. №12. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16413722>

4. Шкроміда В.В., Баланюк І.Ф., Кузьмін Т.Л., Гнатюк Т.М. (2024) Імперативи формування облікової системи для ефективного управління витратами маркетингової діяльності підприємства. Сталій розвиток економіки. № 4(51). С. 116-120. DOI: <https://doi.org/10.32782/23081988/2024-51-16>

5. Баланюк І.Ф., Кузьмін Т.Л., Смушак М.М., Вовчук В.І., Кобилянський В.В. Обліково-аналітичне, матеріально-технічне забезпечення сільськогосподарських підприємств у системі управління маркетингових досліджень та економічного контролю. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Секція: «Економічні науки» «2(82)/2024 том 2. С. 62-70. DOI:10.25313/2520-2294-2024-2-9665

6. Баланюк І.Ф., Василюк М.М., Гнатюк Т.М., Кузьмін Т.Л., Шкроміда В.В. Облікові аспекти цільового фінансування в контексті управління грантовою діяльністю закладів вищої освіти. Ефективна економіка. 2024. № 12. <https://nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/5323/5376> DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.12.8>

7. Шкроміда В.В., Баланюк І.Ф., Кузьмін Т.Л., Гнатюк Т.М. Імперативи формування облікової системи для ефективного управління витратами маркетингової діяльності підприємства. Сталій розвиток економіки. № 4 (51), 2024. С. 116-120. <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/1090> DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-51-16>

8. Баланюк І.Ф., Тижбір Н.З. Грантова підтримка суб'єктів господарювання та її обліково-аналітичне забезпечення як інструмент стабілізації соціально-економічного розвитку територіальних громад // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". 2024. № 10. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-10-10394>

9. Баланюк І.Ф., Кузьмін Т.Л., Бойчук Т.Р., Смушак М.В. Обліково-аналітичне забезпечення та економічний контроль розрахунків із оплати праці персоналу підприємства із застосуванням цифрових технологій й управління грантовою діяльністю. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2024. Вип 20. Т.2. С. 325-335. <https://doi.org/10.15330/apred.2.20.325-335>

10. Баланюк І.Ф., Сас Л.С., Кузьмін Т.Л., Смушак М.В. Цифрові технології обліково-аналітичного забезпечення та економічного контролю аутсорсингової й консалтингової діяльності підприємств. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. Том 1. Вип 20 (2024). С. 363-371.

DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.1.20.363-371>

11. Левандівський О.Т., Баланюк І.Ф., Сас Л.С., Смушак М.В., Гаврик О.Ю. Управлінські підходи в формуванні місцевого бюджету територіальної громади на основі податкових надходжень. *Агросвіт*. № 6, 2024. С. 37-43. DOI: 10.32702/2306-6792.2024.6.37

12. Бенько М.М. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства : підручник. Київ: В-во Ліра-К, 2021. 560 с.

13. Про схвалення Стратегії запровадження підприємствами звітності із сталого розвитку. Розпорядження Кабінету міністрів України від 18 жовтня 2024 р. № 1015-р Київ

Професор Баланюк І.Ф.